

Wistgaard: Da vi allerede have havt en saa lang Forhandling om det foreliggende Lovforslag, skal jeg kun tillade mig at gjøre et Par smaa Bemærkninger, idet jeg forresten slutter mig til det Forslag af den ærede Rigsdagsmand fra Ribe (Høgsbro), som er stillet under Nr. 2 til § 6, ifølge hvilket den Grundsaetning er udtalt, at da Huusmænd og Indsiddere i ligesaa høi Grad som Gaardmænd kunne ønske at høre Guds Ord, skal Afgangen til Pladserne i Kirkerne være lige for Alle. Han har imidlertid undtaget een eller flere Personer, hvis Pladser ikke skulde være tilgængelige for Andre, og deriblandt Tiendeieiers. Jeg mener imidlertid, at den ærede Rigsdagsmand vil erkjende, at Tienden ofte kan eies af Sognet, og i saa Fald vil det da ikke blive en Enkelt, der faaer en fremragende Plads i Kirken, men saagodt som det halve Sogn. Det vil altsaa i mange Tilfælde blive heelt underligt, om det bestemtes, at Tiendeieieren skulde have en særegen Plads i Kirken, og jeg skal derfor henstille til den ærede Forslagsstiller, om han ikke til tredie Behandling vilde gjøre en Forandring i saa Henseende, da jeg saa ogsaa skulde slutte mig til ham. Jeg skal, siden jeg har Ordet, gjøre en Bemærkning med Hensyn til de under Nr. 6 og 7 til den samme Paragraph stillede Forslag, som jeg for mit Vedkommende agter at støtte. Den ærede Rigsdagsmand for Odense Amts 5te Valgkreds (H. M. Petersen) bemærkede nemlig, at det kun var om Vinteren, man behøvede Overtøi; men jeg skal dog tillade mig at henstille til ham, at det ogsaa om Sommeren i Regn og koldt Veir ikke er usædvanligt, at man forsyner sig med Overtøi, og at man derfor, da man ikke kan sidde med det vaade Tøi paa i Kirken, ønsker at kunne aftage det. Jeg troer saaledes, at de Bemærkninger, han desangaaende gjorde, maae falde bort.

Klein: Jeg skal ligesaa lidt nu, som da jeg forrige Gang havde Ordet, indlade mig paa en nærmere Undersøgelse af Spørgsmaalet om, hvorvidt det kan retfærdiggjøres at paalægge Kirkeieerne at udvide Kirkerne eller at bygge nye; jeg skal indskrænke mig til den Betragtning, jeg for har gjort gjældende, at naar der er Spørgsmaal om Privates Eiendomsrets og

Forpligtelses Udførelse, hører Afgjørelsen deraf ind under Domstolene, og at det er et Overgreb fra den lovgivende Magts Side, naar den vil tiltage sig Afgjørelsen af saadanne Spørgsmaal. Det maa dog vistnok staa klart for Enhver, der med Nøilighed og Uhibdethed vil sjanke dette Spørgsmaal et Dieblits Eftertanke, at Bergerne ere bedre tjente med at faae saadanne Retsspørgsmaal afgjorte ved Domstolene efter moden Prøvelse end paa Rigsdagen efter den Stemning, som fremkalbes der ved Foredrag af et eller enkelte Medlemmer i Henhold til de juridiske Studier, som de i Dieblittet midt under en bevæget Discussion have havt Leilighed til at anstille. Jeg skal derfor heller ikke videre gjøre opmærksom paa den besynderlige Udtalelse af den ærede Rigsdagsmand for Holbet Amts 2den Valgkreds (Tscherning) om, at Tienden er Kirkens Eiendom og ikke kan stilles derfra, saa at den i ethvert Tilfælde maatte vende tilbage til Kirken, naar denne havde Brug for den. Det er forsaavidt navnlig en besynderlig Udtalelse, som det ikke er saa længe siden, at det samme ærede Medlem udtalte, at Kirken ikke havde nogen Eiendom, og at der altsaa ikke kunde være Tale om Kirkens Eiendom, men kun om Statens, som denne havde henlagt til Kirkens Brug, som den altsaa var raadig over og kunde tage tilbage, naar den vilde, for at disponere over den, saaledes som den efter Omstændighederne, efter eller ikke efter den ærede Rigsdagsmands Onsker, maatte finde det rigtigst. Men naar da Staten i sin Tid har solgt Kirketienden, kan der dog ikke være Tale om, at Kirken nu skulde kunne komme og reclamere den Tiendeieendom, som Staten een Gang lovlig har disponeret over. Jeg skal imidlertid ikke indlade mig videre derpaa; det var nærmest nogle Ord af den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgkreds (S. A. Hansen), som foranledigede mig til at begjære Ordet; jeg burde maastee have undladt det, forsaavidt hans Ytringer vare af den Besskaffenhed, at jeg næsten maatte ansee mig for god til at svøre derpaa. Naar han sagde, at jeg havde en phantasvirig Forestilling om Domstolenes Myndighed, saa skal jeg henstille det til Enhver, om det kan kaldes Phantasi at mene, at det er hver Mandes Ret, at Spørgsmaal om